

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 62/05-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. septembra 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Eduarda Bárányia a Lajosa Mészároša prerokoval prijatú sťažnosť E. Š., bytom T., zastúpenej advokátkou JUDr. I. M., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 150/1992 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 150/1992 porušil základné právo E. Š., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 150/1992 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. E. Š. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Martin p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. E. Š. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún), ktoré je Okresný súd Martin p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právnej zástupkyne JUDr. I. M., Ž., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 7. apríla 2005 č. k. I. ÚS 62/05-9 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť E. Š., bytom T. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. I. M., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 150/1992.

2. Z prijatej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka 12. augusta 1992 podala na okresnom súde návrh na „zrušenie a vypořádanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam“. Podľa tvrdenia sťažovateľky „zdlhavým postupom pri vybavení jednoduchého sporu... vznikali sťažovateľke neúnosné náklady a predražovali sa nehnuteľnosti, o ktorých zrušenie a vypořádanie spoluvlastníctva ide. V roku 1992, kedy bol žalobný návrh... na súd podaný boli, iné ceny na vyplatenie spoluvlastníkov pri zrušení a vypořádání podielového spoluvlastníctva, vypočítané podľa vyhl. č. 465/91 Z. z. ... ako boli neskôr (vyhl. č. 86/2002)

a ako sú v súčasnosti (492/04 Z. z.). V roku 2005 bude mať tento súdny spor... trinásť rokov. Jedná sa o skutočne neprimeranú dĺžku konania...“.

Postup okresného súdu považuje sťažovateľka za porušenie ňou označeného základného práva.

3. Sťažovateľka viackrát (7. septembra 2003, 21. januára 2004, 1. februára 2004 a 28. novembra 2005) podala sťažnosť sťažovala na prietahy v konaní podaniami adresovanými okresnému súdu, Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Na spôsob vybavenia jej sťažnosti okresným súdom podala v roku 2004 písomne sťažnosť predsedovi krajského súdu. Vo veci nie je do dňa podania jej sťažnosti ústavnému súdu rozhodnuté ani na súde prvého stupňa.

4. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vyslovil porušenie označeného základného práva, okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietahov, priznal jej finančné zadosťučinenie „vo výške 200 000 Sk“ a náhradu trov konania..

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, vyjadrením sp. zn. Spr. 634/05 z 18. júla 2005. Právna zástupkyňa sťažovateľky zaujala stanovisko k uvedenému vyjadreniu okresného súdu podaním z 18. augusta 2005.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s predloženým dokumentačným materiálom dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou týchto základných práv – inak ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci,

t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 100/03).

II.

Z obsahu s'ťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 10 C 150/1992 najmä po 15. februári 1993, pretože ústavný súd chráni ústavnosť spôsobom, ktorý upravuje ústava a zákon o ústavnom súde, pričom zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a neobsahuje ustanovenie o spätnej účinnosti, preto ústavný súd nemá oprávnenie konať a rozhodovať o porušení práv fyzickej alebo právnickej osoby, ku ktorému došlo pred 15. februárom 1993 (napr. I. ÚS 81/03).

A

1. S'ťažovateľka podala 12. augusta 1992 okresnému súde návrh na „zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam“ proti odporkyňi A. V. z T. (ďalej len „odporkyňa“). K návrhu pripojila výpis z listu vlastníctva, znalecký posudok znalca P. Ď. z 27. mája 1992 oceňujúci predmet sporu sumou 78 009 Kčs a plnomocenstvo pre advokáta JUDr. P. N. z M.
2. K návrhu sa odporkyňa (zastúpená advokátkou V. Č. z M.) vyjadrila 30. septembra 1992. K vyjadreniu pripojila znalecký posudok znalca Ing. J. S., ktorý ocenil predmet sporu sumou 166 940 Kčs.
3. Na pojednávaní konanom 16. novembra 1992 za prítomnosti účastníkov a ich právnych zástupcov bolo nariadené znalecké dokazovanie znalcom Ing. J. B. zo Ž. na ocenenie predmetných nehnuteľností a posúdenie možnosti ich reálnej deľby (súdny spis bol zaslaný znalcovi 15. decembra 1992).
4. Keďže znalec „odmietol vypracovať znalecký posudok z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti“, okresný súd 3. februára 1994 zrušil svoje rozhodnutie zo 16. novembra 1992 a za znalca ustanovil Ing. M. V. z M. Znalec predložil znalecký posudok okresnému súde 17. marca 1994, nehnuteľnosti ocenil sumou 173 246 Sk a vzhľadom na nemožnosť reálnej deľby rodinného domu č. 42 v Dubovom reálne

delenie nehnuteľnosti neodporučil (išlo o rodinný dom, záhradu, letnú kuchyňu, spoločný dvor). Reálna del'ba pozemku – ornej pôdy o výmere 1533 m² je podľa znalca možná.

5. Na pojednávaní konanom 25. apríla 1994 (za prítomnosti účastníkov a ich právnych zástupcov) sa účastníci vyjadrili k znaleckému posudku Ing. M. V. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vypracovania znaleckého posudku z odboru geodézie na vyhotovenie geometrického plánu podľa návrhov účastníkov. Za znalca bol ustanovený (27. apríla 1994) Ing. J. M. zo Ž.
6. Sťažovateľka podaním z 25. apríla 1994 nesúhlasila „s reálnou del'bou pozemkov (zastavanej plochy, záhrady a ornej pôdy).“ Sťažovateľka chce „rodinný dom spolu s hospodárskymi budovami, záhradou, ornou pôdou... v dobrom využití na trvalé bývanie v celosti“.
7. Okresný súd 18. mája 1994 vyzval právneho zástupcu sťažovateľky na oznámenie či sťažovateľka trvá na podanom návrhu alebo návrh berie späť.
8. Súdny spis bol 30. mája 1994 zaslaný znalcovi (doručený 16. júna 1994).
9. Okresný súd 26. februára 1996 žiadal znalca o podanie informácie o stave znaleckého dokazovania
10. Znalec 1. marca 1996 oznámil okresnému súdu, že po zadovážení potrebných podkladov od Správy katastra v Martine dvakrát navštívil sťažovateľku, ktorá mu však nedovolila vykonať „príslušné zameranie pre vyhotovenie geometrického plánu“. Sťažovateľka znalcovi „odmietla poskytnúť akúkoľvek pomoc s tým, že nesúhlasí so žiadnym zameraním“. Keďže sťažovateľka (napriek príslubu) znalcovi neoznámila, ako sa rozhodla „postupovať ďalej“, a „pretože ubehla znovu dlhšia doba“, znalec vrátil súdny spis späť okresnému súdu „k ďalšiemu prejednávaniu“.
11. Okresný súd 5. marca 1996 žiadal právneho zástupcu sťažovateľky o oznámenie, či „medzičasom nedošlo k dohode“ a či sťažovateľka trvá na podanom návrhu, lebo znalec pre neposkytnutie súčinnosti sťažovateľkou 27. apríla 1994 vrátil súdny spis bez vypracovania znaleckého posudku. Podanie informácie okresný súd urgoval 22. marca 1996 a 16. apríla 1996.
12. Sťažovateľka 16. apríla 1996 oznámila okresnému súdu, že trvá na podanom návrhu a k mimosúdnej dohode nedošlo. Sťažovateľka zdôraznila, že vzťahy s odporkyňou sú

„už dávno hlboko narušené, nič ich už nemôže zmeniť, nie je možné žiadne spoluvlastníctvo... a nepripadá do úvahy nejaká del'ba s ňou“.

13. Právny zástupca sťažovateľky 2. mája 1996 oznámil súdu, že na jeho výzvu sa mu sťažovateľka rozhodla napísať stanovisko sama. Upozornil ju, že keď nebude riadne spolupracovať, môže dôjsť k vypovedaniu plnej moci.
14. Okresný súd 8. mája 1996 ustanovil za znalca Ing. P. S. z R.
15. Sťažovateľka 22. mája 1996 namietala ustanovenie nového znalca a vytýkala okresnému súdu, že *„... neberiete moje návrhy a pripomienky v úvahu“*. Oznámila, že *„až do ujasnenia si určitých okolností s mojím právnym zástupcom budem postupovať samostatne“*.
16. Okresný súd 29. mája 1996 vyzval sťažovateľku na oznámenie dôvodov, pre ktoré *„namieta znalca ustanoveného súdom“*.
17. Okresný súd uznesením z 3. septembra 1996 nevyhovel *„námietkam navrhovateľky voči osobe znalca Ing. F. S.“* (uznesenie bolo doručené právnemu zástupcovi sťažovateľky 5. septembra 1996).
18. Súdny spis bol zaslaný 20. novembra 1996 znalcovi, ktorý ho 25. novembra 1996 vrátil späť, lebo znalecký posudok nemôže vyhotoviť pre svoj nevyhovujúci zdravotný stav (vykonáva už len kancelárske práce).
19. Okresný súd uznesením z 29. novembra 1996 ustanovil za znalca Z. H. zo Z. Súdny spis mu zaslal 18. decembra 1996. Znalec vrátil súdny spis 31. decembra 1996 späť okresnému súdu, lebo z dôvodu ochorenia (*„akútny reumatizmus s obmedzenou mobilitou“*) nemôže vypracovať znalecký posudok.
20. Sťažovateľka 2. januára 1997 oznámila okresnému súdu, že s odporkyňou *„... sme sa osobne medzi sebou v uvedenej veci dohodli“* (neuviedla však, že návrh berie späť a konanie žiada zastaviť).
21. Okresný súd uznesením z 10. januára 1997 konanie zastavil (pojednávane bolo vytýčené 7. januára 1997 a konané 10. januára 1997 bez prítomnosti účastníkov a ich právnych zástupcov).
22. Odporkyňa napadla 20. januára 1997 uznesenie o zastavení konania odvolaním. Tvrdila, že žiadnu dohodu so sťažovateľkou neuzavrela. Okresný súd nemal rozhodovať bez jej vyjadrenia k informácii sťažovateľky. Nesúhlasila so späťvzatím návrhu sťažovateľkou.

23. Sťažovateľka vo vyjadrení z 30. januára 1997 k odvolaniu prehlásila „... na svoju česť, že sme sa dohodli“, a to „... osobne ústne, pričom bol prítomný aj môj syn ...“. Právny zástupca sťažovateľky 31. januára 1997 k odvolaniu odporkyne reprodukoval vyjadrenie sťažovateľky, že „... ja skutočne tvrdím, že som sa s odporkyňou dohodla, a to v tom smere, že odkúpim jej spoluvlastnícky podiel... pozvala som odporkyňu do advokátskej kancelárie na deň 7. február 1997, kde by sme dohodli konkrétne podrobnosti ohľadne odkúpenia spoluvlastníckeho podielu odporkyne“.
24. Súdny spis bol 10. februára 1997 doručený krajskému súdu na odvolacie konanie.
25. Okresnému súdu bolo 30. júla 1997 doručené uznesenie krajského súdu z 27. februára 1997, ktorým bolo prvostupňové rozhodnutie zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie (dôvodom rozhodnutia bolo nezistenie stanoviska odporkyne a neurčitosť podania sťažovateľky – neuviedla, či návrh berie späť). Uznesenie bolo doručené účastníkom 7., resp. 18. augusta 1997.
26. Okresný súd 31. júla 1997 vyzval sťažovateľku na oznámenie, či svoj návrh berie späť a v akom rozsahu, a 3. septembra 1997 urgoval zaslanie oznámenia.
27. Odporkyňa 12. septembra 1997 oznámila, že so späťvzatím návrhu nesúhlasí a má záujem na ukončení sporu rozhodnutím súdu (poukázala na dĺžku konania a rozsiahle znalecké dokazovanie).
28. Sťažovateľka podaním z 21. októbra 1997 „konkretizovala“ svoj návrh. Jeho obsahom je najmä tvrdenie, že „všetky vyjadrenia... odporkyne... sú nepravdivé, zavádzajúce ...“. Zdôraznila príčiny vzájomne narušených medziľudských vzťahov.
29. Okresný súd 8. októbra 1997 ustanovil za znalca Ing. J. L. zo Ž. a súdny spis mu zaslal 28. októbra 1997. Podľa úradného záznamu na č. I. 139 spisu znalec vrátil súdny spis späť 5. decembra 1997 bez vypracovania znaleckého posudku.
30. Sťažovateľka oznámila okresnému súdu, že dňom 24. októbra 1997 odvolala „svoje plnomocenstvo JUDr. P. N.“.
31. Okresný súd 9. decembra 1997 vyzval znalca, aby oznámil, z akého dôvodu vrátil súdny spis späť bez vypracovania znaleckého posudku. Znalec 30. decembra 1997 oznámil, že „... som žiaden spis 10 C 150/92 neobdržal“.
32. Sťažovateľka 14. apríla 1998 požiadala o „oslobodenie od súdnych poplatkov“.

33. Okresnému súdu bol 26. mája 1998 doručený „*Znalecký posudok č. 3/1998... v právnej veci zrušenia vysporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam*“. Znalec vykonal obhliadku predmetu sporu 18. apríla 1998 za účasti sťažovateľky a aj odporkyne. Znaleckým posudkom znalec reálne vyčlenil 1/3 spoluvlastníckeho podielu odporkyne.
34. Predsedníčka okresného súdu opatrením zo 16. júna 1998 pridělila vec JUDr. M. D.
35. Okresný súd 17. júla 1998 zaslal znalecký posudok právnym zástupcom účastníkov na vyjadrenie. JUDr. P. N. 31. júla 1998 oznámil súdu, že sťažovateľka mu vypovedala plnú moc a už ju nezastupuje.
36. Odporkyňa 10. augusta 1998 oznámila, že nemá k znaleckému posudku „*žiadne pripomienky*“.
37. Okresný súd 14. augusta 1998 stanovil termín pojednávania na 11. september 1998.
38. Sťažovateľka 21. augusta 1998 žiadala odročiť termín pojednávania (určí si nového právneho zástupcu a v stanovený deň má kardiologické vyšetrenie). Oznámila, že jej nebol doručený znalecký posudok. Podľa úradného záznamu na č. l. 156 spisu sťažovateľka znalecký posudok osobne prevzala 24. augusta 1998. Okresný súd 27. augusta 1998 zrušil stanovený termín pojednávania.
39. Sťažovateľka 27. augusta 1998 vrátila okresnému súdu znalecký posudok, s ktorým nesúhlasí, lebo „... *obmedzuje ľudské práva a vážne narušil zákon, tak ako aj súd, ktorý protiprávnym rozhodnutím porušil zákon*“. Svoje závery sťažovateľka bližšie nekonkretizovala.
40. Okresný súd 17. februára 1999 žiadal sťažovateľku, aby oznámila, kto ju bude v spore zastupovať (zásielka bola 15. marca 1999 vrátená späť, lebo si ju sťažovateľka v odbernej lehote neprevzala).
41. Okresný súd 19. apríla 1999 požiadal Mestskú políciu v T. o doručenie prípisu sťažovateľke (doručené 23. apríla 1999).
42. Okresný súd 16. septembra 1999 požiadal sťažovateľku o oznámenie, „*či trvá na návrhu, alebo ho berie späť, keď nereaguje na opakované prípisy*“ (výzvu sťažovateľka prevzala 28. septembra 1999).
43. Právna zástupkyňa odporkyne 25. novembra 1999 navrhla súdu vychádzať z vypracovaných znaleckých posudkov a rozhodnúť v merite veci. Okresný súd ju

23. marca 2000 vyzval, aby tento svoj návrh bližšie špecifikovala. Uvedenú požiadavku okresný súd zopakoval výzvou zo 17. mája 2000 a následne už pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty 7. júla 2000. Na vyššie uvedené výzvy reagovala právna zástupkyňa odporkyne (návrhom na rozhodnutie) 18. júla 2000.
44. Sťažovateľka 2. októbra 2000 žiadala zaslať znalecký posudok a geometrický plán vypracovaný znalcom Ing. L. a 3. októbra 2000 navrhla zmenu petitu pôvodného návrhu. Znalecký posudok bol sťažovateľke doručený 13. októbra 2000.
45. Okresný súd 26. októbra 2000 predložil krajskému súdu na rozhodnutie námietku zaujatosti zákonnej sudkyne a aj okresného súdu podanú sťažovateľkou 27. septembra 2000. Keďže v súdnom spise sa predmetná námietka nenachádzala, krajský súd vrátil 23. januára 2001 súdny spis bez meritórneho rozhodnutia okresnému súdu späť.
46. Odporkyňa 24. októbra 2000 so zmenou návrhu sťažovateľky nesúhlasila.
47. Doplnený súdny spis bol 14. februára 2001 predložený krajskému súdu (námietka zaujatosti bola v spise sp. zn. Spr 1618/00 ako súčasť sťažnosti na zákonného sudcu). Uznesenie krajského súdu z 29. marca 2001, ktorým nebola zákonná sudkyňa vylúčená z pojednávania a rozhodovania predmetnej veci, bolo doručené okresnému súdu 6. júla 2001 (a účastníkom konania: odporkyňi 13. júla 2001, sťažovateľka zásielku v odbernej lehote neprevzala – pošta ju vrátila späť 1. augusta 2001).
48. Odporkyňa 24. septembra 2001 a 9. mája 2002 urgovala pokračovanie v konaní.
49. Okresný súd 25. júla 2002 stanovil termín pojednávania na 11. september 2002. Spolu s predvolaním zaslal účastníkom aj poučenie o možnosti uložiť poriadkovú pokutu, nechať ich predviesť, resp. prejednať vec v neprítomnosti účastníkov (predvolanie bolo doručené odporkyňi 26. júla 2002 a náhradné doručenie sťažovateľke bolo vykonané 4. septembra 2002).
50. Pojednávanie konané 11. septembra 2002 (bez účasti sťažovateľky) bolo odročené na 23. október 2002 s tým, že znalec Ing. M. V. bude požiadaný, aby upravil znalecký posudok č. 5/94 o určenie všeobecnej ceny nehnuteľností podľa metodického pokynu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky zo 6. apríla 1998 v lehote do 2. októbra 2002. Znalec predložil okresnému súdu 30. septembra 2002 nový znalecký posudok (č. 64/2002). Tento bol zaslaný účastníkom 4. októbra 2002.

51. Sťažovateľka 8. októbra 2002 nahliadla do súdneho spisu a požiadala o odročenie termínu pojednávania.
52. Okresný súd 10. októbra 2002 stanovil nový termín pojednávania na 27. november 2002 (predvolanie adresované sťažovateľke bolo 12. novembra 2002 vrátené poštou späť ako neprevzaté v odbernej lehote).
53. Odporkyňa 21. októbra 2002 oznámila, že nemá námietky k znaleckému posudku.
54. Sťažovateľka 5. novembra 2002 predniesla pripomienky k písomnostiam odporkyne nachádzajúcim sa v súdnom spise a 6. novembra 2002 nahliadla opäť do súdneho spisu.
55. Okresnému súdu bolo 6. novembra 2002 doručené podanie sťažovateľky zo 4. novembra 2002 adresované najvyššiemu súdu. Jeho obsahom boli pripomienky k opätovnému nariadeniu znaleckého dokazovania, znaleckému posudku č. 65/94 a návrh na prikázanie veci inému súdu.
56. Súdny spis sp. zn. 10 C 150/92 bol 18. novembra 2002 doručený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o návrhu na prikázanie veci inému súdu.
57. Sťažovateľka 21. novembra 2002 uhradila v kolkoch súdny poplatok za návrh (doručené súdu 28. novembra 2002).
58. Okresnému súdu bol 28. novembra 2002 vrátený späť súdny spis s návrhom ako predčasne predložený, lebo k návrhu nebol predložený dôkaz o úhrade súdneho poplatku, v spise sa nenachádzalo vyjadrenie odporkyne k návrhu a nebolo uvedené, ktorému súdu(om) sťažovateľka žiada vec prikázať (výzva sťažovateľke aj odporkyňi bola expedovaná 3. decembra 2002. Sťažovateľka výzvu v odbernej lehote neprevzala; zásielka bola vrátená späť okresnému súdu 31. decembra 2002. Odporkyňa sa k návrhu vyjadrila 18. decembra 2002. Výzva s vyjadrením odporkyne bola doručená sťažovateľke 17. januára 2003 prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru T.).
59. Sťažovateľka 19. februára 2003 nahliadla do súdneho spisu a 21. februára 2003 oznámila okresnému súdu, že navrhuje vec prikázať súdom mimo Žilinského kraja – B., Z., Ž., P. Vyjadrila sa tiež k stanovisku odporkyne.
60. Súdny spis bol opäť predložený najvyššiemu súdu 11. marca 2003.

61. Okresnému súdu bolo 7. mája 2003 doručené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. Ndc 132/03 z 27. marca 2003, ktorým nebolo návrhu sťažovateľky na prikázanie veci inému súdu vyhovené (uznesenie bolo doručené sťažovateľke 28. mája 2003).
62. Sťažovateľka 21. mája 2003, 27. augusta 2003, 3. septembra 2003 a 11. septembra 2003 nahliadla do súdneho spisu.
63. Okresný súd 31. júla 2003 stanovil termín pojednávania na 2. október 2003 (sťažovateľka osobne prevzala až náhradne doručené predvolanie 3. septembra 2003).
64. Sťažovateľka 5. septembra 2003 (a opäťovne 10. septembra 2003 v sťažnosti adresovanej predsedníčke okresného súdu) navrhla „*predelegovať spor – mimo okresu M. do obvodu krajského súdu. Z uvedeného dôvodu sa pojednávania... neustanovím*“.
65. Sťažovateľka 30. septembra 2003 predložila okresnému súdu „*zmenu k návrhu zo dňa 12. augusta 1992*“. Žiadala (uviedla parcelné čísla nehnuteľnosti) zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo (v 2/3) jej syna Mgr. P. Š. s odporkyňou (menovaný splnomocnil sťažovateľku na jeho zastupovanie v predmetnom spore). Súčasne navrhla pripustiť pristúpenie menovaného ako ďalšieho účastníka do konania.
66. Odporkyňa 2. októbra 2003 s návrhom na pristúpenie súhlasila.
67. Pojednávanie konané 2. októbra 2003 za prítomnosti účastníkov bolo po prednesení návrhu sťažovateľkou na pripustenie do konania jej syna a súhlasnom prednese odporkyne odročené na 25. november 2003 s tým, že súd rozhodne o jej návrhu (podľa úradného záznamu sťažovateľka na pojednávaní verbálne napadla zákonnú sudkyňu, že „... *predlžuje konanie, vo veci nekoná promptne, nie je znalá ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a zákona, 10 rokov zbytočne predlžuje spor a robí trovy navrhovateľke ...*“).
68. Okresný súd 3. októbra 2003 požiadal Katastrálny úrad M. o predloženie darovacej zmluvy V 211/02 a uznesením zo 6. októbra 2003 pripustil do konania ako navrhovateľa v druhom rade Mgr. P. Š.
69. Sťažovateľka 8. októbra 2003 žiadala o vyhotovenie „*kópií zo spisu*“, za čo uhradila poplatok 9,- Sk.
70. Na č. l. 316 – 317 spisu je odpoveď predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr. 1595/03 z 9. októbra 2003 na sťažovateľkinu sťažnosť z 10. septembra 2003 (pozri vyššie bod 64). Odpoveď bola predložená zákonnej sudkyňi 9. októbra 2003.

71. Okresný súd 13. októbra 2003 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na prikázanie veci inému súdu (súčasne bol navrhovateľ v druhom rade vyzvaný, aby oznámil, či sa k návrhu pripája).
72. Okresnému súdu bolo 24. októbra 2003 doručené na vedomie podanie sťažovateľky z 20. októbra 2003 adresované krajskému súdu, obsahom ktorého je nesúhlas s postupom zákonnej sudkyne v predmetnom konaní a opätovná žiadosť o postúpenie veci inému súdu v rámci Žilinského kraja. K podaniu boli pripojené sťažnosti zo 7. septembra 2003, 2. októbra 2003 a 10. októbra 2003 adresované predsedníčke okresného súdu.
73. Okresný súd 27. októbra 2003 zrušil termín pojednávania stanoveného na 25. november 2003 (sťažovateľka prevzala oznámenie 11. novembra 2003).
74. Krajský súd 27. októbra 2003 doručil okresnému súdu na ďalšie konanie sťažnosť uvedenú vyššie pod bodom č. 72.
75. Predsedníčka okresného súdu 17. októbra 2003 predložila zákonnej sudkyňi na vyjadrenie „*sťažnosť pre zaujatosť a osočovanie p. sudkyne*“ z 2. októbra 2003 (Spr. 1613/03). K sťažnosti sa zákonná sudkyňa vyjadrila 20. októbra 2003 a odpoveď pod sp. zn. Spr. 1613/03, Spr. 1243/03 bola zaslaná sťažovateľke 28. októbra 2003 (č. l. 340-341 spisu).
76. Sťažovateľka 27. októbra 2003 uhradila súdny poplatok za návrh na prikázanie veci inému súdu a 31. októbra 2003 podala „*odvolanie proti uzneseniu o zaplatení súdneho poplatku zo dňa 13. októbra 2003*“.
77. Okresný súd 7. novembra 2003 doručil krajskému súdu súdny spis s návrhom sťažovateľky na prikázanie veci.
78. Okresnému súdu bolo 2. februára 2004 doručené uznesenie krajského súdu sp. zn. 8 NcC 60/03 z 25. novembra 2003, ktorým návrhu sťažovateľky a jej syna nevyhovelo (uznesenie bolo zaslané účastníkom 2. februára 2004).
79. Zákonná sudkyňa 3. februára 2004 požiadala predsedníčku okresného súdu, aby bola vylúčená z pojednávania a rozhodovania vo veci, a uviedla, že súhlasí s pridelením veci inému sudcovi („*Po pridelení veci dňa 1. októbra 1999 zo strany navrhovateľky voči mojej osobe sú neustále útoky týkajúce sa nepripravenosti na pojednávanie, obviňovanie zo zaujatosti... Navrhovateľka listom zo dňa 20. októbra 2003 ma obviňuje z možnej*

skrytej korupcie, čím poškodila moje meno sudcu, týmto sa dotkla mojej sudcovskej cti a voči navrhovateľke som nadobudla negatívny postoj, ktorý mi bráni vec rozhodnúť“).

80. Predsedníčka okresného súdu opatrením z 3. februára 2004 vylúčila JUDr. A. K. z prejednávania a rozhodovania vo veci sp. zn. 10 C 150/1992, pričom ďalší sudca bude určený výberom cez podateľňu súdu.
81. Okresný súd 4. februára 2004 stanovil termín pojednávania na 15. marec 2004.
82. Sťažovateľka 10. marca 2004 nahliadla do súdneho spisu.
83. Z krajského súdu bolo okresnému súdu doručené: 1. marca 2004 podanie sťažovateľky a jej syna (ďalej len „sťažovateľka“) adresované okresnému súdu s návrhom na rozhodnutie sporu; 4. marca 2004 podanie sťažovateľky označené ako „*mimoriadne odvolanie*“ adresované krajskému súdu, ktorým žiadala preskúmať niektoré vo veci vydané rozhodnutia a nariadiť vypracovanie „*super znaleckého posudku*“.
84. Podaním z 11. marca 2004 žiadala sťažovateľka okresný súd, aby „*dal znalecký posudok č. 64/2002 zo dňa 19. septembra 2002 ...*“ preskúmať „*inej inštitúcii*“.
85. Okresnému súdu bolo 12. marca 2004 doručené podanie sťažovateľky adresované najvyššiemu súdu, označené ako „*Mimoriadny opravný prostriedok*“ proti „*uzneseniu NS SR v Bratislave, zo dňa 27. marca 2003*“, v ktorom sťažovateľka namieta, že „*... nebol spoľahlivo zistený skutkový stav a nesprávne hmotnoprávne posúdenie veci*“. Taktiež „*Poučenie v uznesení NS SR Bratislava považujeme za nesprávne*“.
86. Na pojednávaní konanom 15. marca 2004 (za prítomnosti účastníkov, ktorí pred začatím pojednávania nenamietali osobu sudcu) žiadala sťažovateľka vypracovanie nového znaleckého posudku a rozhodnutie súdu o vlastníctve k spoločnému dvoru. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že „*súd vykoná obhliadku na mieste samom 26. marca 2004 o 10,00 hodine*“.
87. Sťažovateľka 24. marca 2004 a 31. marca 2004 nahliadla do súdneho spisu.
88. Okresný súd 27. apríla 2004 vyzval znalca Ing. M. V. na prepracovanie znaleckého posudku č. 5/94 (doplneného posudkom č. 64/02) v súvislosti so zmenou vyhlášky o stanovení všeobecnej hodnoty majetku (nová vyhláška č. 576/2003 Z. z.) v termíne do 31. mája 2004.
89. Sťažovateľka 5. mája 2004 nahliadla do súdneho spisu.

90. Znalec 17. mája 2004 oznámil, že je možné vykonať len nové znalecké dokazovanie (nie doplnok k už vypracovanému znaleckému posudku), a to za predpokladu okresným súdom zvolaného miestneho šetrenia (vzhľadom na obvinenia sťažovateľky na jeho adresu).
91. Okresný súd uznesením zo 4. júna 2004 rozhodol o znalečnom pre Ing. M. V. za znalecký posudok č. 5/94 a jeho doplnok č. 64/02.
92. Sťažovateľka 23. júna 2004 nahliadla do súdneho spisu a 27. júna 2004 podala odvolanie proti uzneseniu zo 4. júna 2004.
93. Súdny spis s opravným prostriedkom bol doručený 15. júla 2004 krajskému súdu na odvolacie konanie.
94. Okresnému súdu bolo 4. októbra 2004 doručené uznesenie krajského súdu z 30. augusta 2004, ktorým krajský súd „*odvolanie navrhovateľov 1/, 2/ odmieta*“ (ako neskoro podané odvolanie).
95. Okresný súd 7. októbra 2004 požiadal znalca „*o dopracovanie znaleckého posudku podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 576/03 Z. z. do 27. októbra 2004*“. Znalec podaním zo 14. októbra 2004 opätovne žiadal zvolanie miestneho šetrenia a doplnenie podkladov na spracovanie nového posudku.
96. Sťažovateľka 3. novembra 2004, 1. decembra 2004 a 8. decembra 2004 nahliadla do súdneho spisu.
97. Predsedníčka okresného súdu 10. decembra 2004 „*usmernila*“ zákonného sudcu, aby vo veci „*konal plynulo, bez zbytočných prieťahov ...*“.
98. Okresný súd uznesením z 21. decembra 2004 ustanovil za znalca Ing. M. V., účastníkom uložil zložiť preddavok na trovy a znalcovi uložil vypracovať (určiť) všeobecnú hodnotu nehnuteľností v lehote do 31. januára 2005.
99. Predsedníčka okresného 28. decembra 2004 v dôsledku vyjadrenia zákonného sudcu zo 16. decembra 2004 (namietol, že vec mu bola pridelená 4. februára 2004, a informoval o vykonaných procesných úkonoch vo veci) zrušila opatrenie z 10. decembra 2004, lebo „*splnilo svoju informačnú a prevenčnú úlohu vo vzťahu k rýchlosti konania ...*“.
100. Sťažovateľka 29. decembra 2004 nahliadla do súdneho spisu.

101. Sťažovateľka 3. januára 2005 vzniesla „*námietku proti ustanoveniu znalca... z dôvodu pochybností o nezáujatosti ...*“. Okresný súd uznesením z 11. januára 2005 rozhodol, že znalec „*nie je vylúčený*“.
102. Okresnému súdu bolo 13. januára 2005 z krajského súdu doručené „*mimoriadne odvolanie*“ proti uzneseniu z 21. decembra 2004.
103. Sťažovateľka 19. januára 2005 nahliadla do súdneho spisu.
104. Odporkyňa 27. januára 2005 podala odvolanie proti uzneseniu z 21. decembra 2004 (proti povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania).
105. Súdny spis bol doručený 9. februára 2005 krajskému súdu na odvolacie konanie.
106. Krajský súd 9. februára 2005 doručil okresnému súdu zväzok podaní sťažovateľky:
- odvolanie proti uzneseniu z 11. januára 2005 s prílohami;
 - podanie z 28. februára 2005, ktorým napáda vyjadrenie odporkyne z 26. januára 2005 a namieta postup znalca v predchádzajúcom znaleckom dokazovaní.
107. Okresný súd 30. mája 2005 požiadal krajský súd „*o dočasné zapožičanie spisu ...*“ (na vyjadrenie k „*ústavnej sťažnosti*“ podanej sťažovateľkou ústavnému súdu).
108. Okresnému súdu bolo 23. júna 2005 doručené uznesenie krajského súdu z 23. mája 2005, ktorým bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie z 21. decembra 2005. Druhostupňové uznesenie bolo zaslané účastníkom 27. júna 2005 (odporkyňi bolo doručené 1. júla 2005, sťažovateľke 18. júla 2005).
109. Odporkyňa 12. júla 2005 požiadala „*o oslobodenie od súdnych poplatkov*“ (k žiadosti priložila potvrdenie o starobnom a vdovskom dôchodku, potvrdenie o platbách bytovému družstvu a i.).
110. Sťažovateľka 20. júla 2005 nahliadla do súdneho spisu a 21. júla 2005 opäť požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov (z dôvodu, že jej „*finančná situácia je zlá, nakoľko ako 48 ročná som ovdovela... Môj zdravotný stav vyžaduje zvýšené výdavky*“).
111. Okresnému súdu bolo 29. júla 2005 doručené na vedomie podanie sťažovateľky adresované znalcovi Ing. M. V., ktorým žiadala preložiť miestnu obhliadku nehnuteľností na nedeľu 7. augusta 2005, vytykala mu postup pri vypracovaní predchádzajúcich znaleckých posudkov, oznámila mu nemožnosť „*zaistenia najnovších platných listinných dôkazov*“ a uviedla, že „*... Vaším polročným dopisovaním si s Okresným súdom Martin vzbudili ste v nás pochybnosti o Vašej nestrannosti*“.

B

K súdnemu spisu okresného súdu sp. zn. 10 C 150/92 boli pripojené spisy sp. zn. „Spr“ týkajúce sa sťažností podaných sťažovateľkou okrem iného aj na prietahy v posudzovanom súdnom konaní. Z ich obsahu sú pre predmetnú vec právne relevantné nižšie uvedené (a čiastočne citované) odpovede predsedníčky okresného súdu a predsedu krajského súdu na sťažnosti podané sťažovateľkou.

1. Predsedníčka okresného súdu v odpovedi sp. zn. Spr. 1595/03 z 9. októbra 2003 v časti týkajúcej sa *„celkovej dĺžky konania“* na sťažovateľkinu sťažnosť zo 7. septembra 2003 okrem iného uviedla: *„... v tomto smere ide skutočne o neprimeranú dĺžku konania, ktoré trvá od 12. 8. 1992. Dĺžka predmetného konania však zodpovedá množstvu predovšetkým objektívnych prekážok pre možnosť rýchleho skončenia veci, medzi ktoré o. i. patria podané odvolania, námietky, žiadosti na odročenie pojednávani, zmena zákonného sudcu, nadmerná zaťaženosť zákonného sudcu vyvolaná dlhodobým nedostatkom sudcov na Okresnom súde Martin. V tomto smere považujem Vašu sťažnosť za čiastočne opodstatnenú.“*
2. Predseda krajského súdu v odpovedi sp. zn. Spr. 11026/04 z 28. septembra 2004 na sťažovateľkinu sťažnosti na spôsob vybavenia jej sťažnosti okresným súdom okrem iného uviedol: *„... konštatujem, že Vaša nespokojnosť so spôsobom vybavenia sťažnosti je v prevažnej miere opodstatnená, osobitne vo vzťahu k prípustnej časti sťažnosti – na prietahy v konaní.“*
3. Predsedníčka okresného súdu v odpovedi sp. zn. Spr. 2009/04 z 15. marca 2004 na sťažovateľkine sťažnosti (z 21. januára 2004, 1. februára 2004) adresované krajskému súdu a postúpené okresnému súdu 6. februára 2004 okrem iného uviedla: *„... pokiaľ ide o sťažnosť na prietahy v konaní – ide o opakovanú sťažnosť, pričom v tejto veci sa vyjadrujem totožne ako v odpovedi na Vašu sťažnosť zo dňa 9. októbra 2003 Spr. 1595/03.“*
4. Predsedníčka okresného súdu v odpovedi sp. zn. Spr. 2054/04 z 8. februára 2005 na sťažovateľkinu sťažnosť z 28. novembra 2004 adresovanú najvyššiemu súdu a postúpenú jej 16. decembra 2004 Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky

uviedla: „... *Vo veci ide o Vašu opakovanú sťažnosť na priedahy v konaní. Zhodne s našou odpoveďou na Vašu predchádzajúcu sťažnosť sp. zn. Spr. 1595/03 z 9. 10. 2003 konštatujeme, že čo do celkovej dĺžky konania je sťažnosť opodstatnená. Rovnako sa vyjadril i predseda Krajského súdu v Žiline v rámci prešetrovania vybavenia sťažnosti z 28. 9. 2004 zn. Spr. 11026/04. Zvolený procesný postup zákonného sudcu a jeho zákonnosť nemožno predsedom súdu prešetrovať v zmysle § 17 ods. 1 zák. č. 80/1992 Zb. o štátnej správe súdov je v tejto časti sťažnosť neprípustná ...“.*

III.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priedahov (...).

2. Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k opodstatnenosti sťažnosti okrem iného uviedla:

„(...) 2. Sťažovateľka, využívajúc právo podľa ust. § 17 a nasl. zák. č. 80/1992 Zb. o štátnej správe súdov v neskoršom znení a od 1. 4. 2005 podľa ust. § 62 a nasl. zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, opakovane podala sťažnosti na prieťahy v konaní a tiež z iných dôvodov, ktoré riešil predseda okresného sudu a v rámci prešetrenia vybavenia sťažnosti predsedom okresného súdu i predseda Krajského sudu v Žiline. V odpovediach na predmetné sťažnosti, ktoré spolu so súvisiacou dokumentáciou pripájame, predsedníčka Okresného sudu Martin konštatovala, že najmä čo do celkovej dĺžky konania vzhľadom na predmet vlastníckeho sporu - štandardne súdmi riešený, došlo k prieťahom v konaní. Na celkovú, zjavne neprimeranú dĺžku konania, však mali vplyv viaceré skutočnosti a to ako na strane súdu tak na strane účastníkov konania. Išlo najmä o

a) výraznú personálnu poddimenzovanosť súdu čo do počtu sudcov najmenej od roku 1996 do februára 2004, a tým nadmernú pracovnú zaťaženosť súdu, ktorý dôvod uvádzame pre objektívne pomenovanie dôvodov prieťahov napriek ustálenej judikatúre Ústavného súdu SR, podľa ktorej nie je možné tento dôvod pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti zohľadniť,

b) opakovanú zmenu zákonného sudcu

- dňa 7. 9. 1992 (odchod sudkyne na iný súd)
- dňa 16. 6. 1998 (odchod sudkyne na materskú dovolenku)
- dňa 1. 10. 1999 (návrat zákonnej sudkyne z rodičovskej dovolenky)
- dňa 3. 2. 2004 (vylúčenie zákonnej sudkyne)

c) opakované neopodstatnené návrhy sťažovateľky na delegovanie veci inému súdu, ktorým nevyhoveli Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 27. 3. 2003 sp. zn. Ndc 132/03 (č. l. 292 spisu) a Krajský súd Žilina uznesením zo dňa 25. 11. 2003 sp. zn. 8 NcC 60/03 (č. l. 350 spisu)

d) nedôvodné vznesenie námietok zaujatosti sťažovateľkou

- voči znalcovi zamietnuté uznesením Okresného súdu Martin zo dňa 3. 9. 1996 č. k. 10 C 150/102 a uznesením Okresného súdu Martin zo dňa 11. 1. 2005 č. k. 10 C 150/92-437

- voči zákonnej sudkyňi - Uznesením Krajského súdu Žilina z 29. 3. 2001 č. k. 5 Nc 51/01- 197 nedošlo k vylúčeniu

- e) *nepreberanie zásielok súdu sťažovateľkou a nerešpektovaním výziev súdu*
- *viď urgencia na č. l. 91,92,*
- *neprevzatá zásielka súdu na č. l. 161 - rub spisu, 165 - rub spisu, 201 - rub spisu,*
205 - rub spisu, 280 - rub spisu, 293 - rub spisu, 414 - rub spisu,
- f) *rozšírením okruhu účastníkov (zmenou spoluvlastníckych pomerov) o žalobcu v rade 2),*
uznesením Okresného súdu Martin zo dňa 6. 10. 2003 č. k. 10 C 150/92-308,
- g) *neposkytnutím dostatočnej súčinnosti sťažovateľkou súdom určenému znalcovi – podľa*
správy znalca z 29. 2. 1996 (č. l. 85 spisu) a právnomu zástupcovi a súdu - viď správa na
č. l. 94
- h) *poskytnutie nepravdivej informácie súdu sťažovateľkou, že vo veci došlo k mimosúdnej*
dohode účastníkov (oznámenie z 23. 12. 1996 na č. l. 117 spisu)
- i) *zmena žaloby v priebehu konania v podaní sťažovateľky z 30. 9. 2000 na č. l. 183 spisu*
a z 25. 4. 1994 na č. l. 76 spisu
- j) *zmena v osobe znalca a opakované vypracovanie znaleckého posudku - viď uznesenia*
a prípisy súdu na č. l. 20, 25, 79, 97, 113, 136. 215, 390, 429 a znalecké posudky a správy
na č. l. 27 - 63, 144 – 148, 218 - 257, 416,
- k) *praceneschopnosť sťažovateľky - viď list z 22. 5. 1998,*
- l) *neopodstatnené odvolania voči rozhodnutiam prvostupňového súdu - viď Uznesenie*
Krajského súdu zo dňa 30. 8. 2004 sp. zn 8 Co 306/04 a Uznesenie Krajského súdu Žilina
zo dňa 23. 5. 2005 sp. zn. 8 Co 49/05.
- m) *procesné pochybenie súdu pri zastavení konania - viď zrušujúce uznesenie Krajského*
súdu Žilina.

3.) *Na základe skutočností uvedených v bode 2.) tohto vyjadrenia považujeme ústavnú sťažnosť len za čiastočne opodstatnenú a to pre neprimeranú celkovú dĺžku konania doteraz bez vydania meritórneho rozhodnutia vo veci, ktoré by odstránilo stav právnej neistoty. V tomto smere predseda Krajského súdu vytkol konajúcemu súdu určitú mieru uprednostňovania riešenia dielčich procesných otázok pred riešením merita veci (k tomu viď prešetrovanie vybavenia sťažnosti predsedom Krajského súdu Žilina zo dňa 28. 9. 2004 Spr 11026/04). V značnej miere sa však na dĺžke konania a vzniku prietahov svojím prístupom k veci, nedostatočnou súčinnosťou a zahlcovaním súdu množstvom*

nekvalifikovaných podaní a procesných návrhov (sťažnosti neberúc do úvahy) ako tiež konštatujeme v bode 2.) písm. b) - 1) tohto vyjadrenia, samotná sťažovateľka. Preto pre prípad priznania zadostučinenia ústavným súdom považujeme za primeranú sumu nepresahujúcu 30.000.- Sk. O náhrade trov konania navrhujeme rozhodnúť podľa výsledku konania. (...)“

K vyjadreniu predsedníčky okresného súdu zaujala stanovisko právna zástupkyňa sťažovateľky, v ktorom uviedla:

«(...) Sťažovateľka chápe snahu Okresného súdu v Martine minimalizovať zodpovednosť súdu za neschopnosť ukončiť meritorne občiansko-právny a pomerne jednoduchý spor vyvolaný dňa 12. 8. 1992 sťažovateľkou. Sťažovateľka odmieta snahu Okresného súdu Martin o prenášanie zodpovednosti za prietahy v súdnom konaní na ňu ako navrhovateľku. Sťažovateľka naozaj nemôže niest' zodpovednosť za prietahy v konaní spôsobené zmenami zákonného sudcu – trikrát! a neschopnosť súdom pribratého znalca vypracovať dostačujúci znalecký posudok na ocenenie nehnuteľností v spore. Navrhovateľka totiž sama spolu s návrhom na súd na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva pripojila znalecký posudok, ktorý dala vypracovať na vlastné náklady pred začatím konania.

Podľa názoru Okresného súdu v Martine „neopodstatnené“ návrhy sťažovateľky na delegovanie jej právnej veci inému súdu a „nedôvodné“ vznášanie námietok voči zákonnej sudkyňi a pribratému znalcovi, podávané sťažovateľkou v rokoch 2001 až 2003, vyjadrujú podľa nášho názoru len bezmocnosť sťažovateľky posunúť po dlhých rokoch spor dopredu [odstavec písm. c) a d) str. 2 vyjadrenia Okresného súdu Martin].

Ďalej sme toho názoru, že sťažovateľka mala ako navrhovateľka v zmysle Občianskeho súdneho poriadku právo disponovať návrhom, teda mala právo rozšíriť okruh účastníkov o navrhovateľa v rade 2 (syn navrhovateľky po zmene vlastníckych pomerov), ako aj rozšíriť návrh samotný. Napokon, oba uvedené návrhy podala sťažovateľka v ten istý deň 30. 9. 2003. Dispozičné právo, ktoré využila navrhovateľka, nemožno považovať za skutočnosť, ktorá spôsobila prietahy v konaní (odstavec písm. f str. 2 vyjadrenia OS Martin).

Súdny znalec Ing. V. vypracoval vo veci znalecký posudok č. 05/94 dňa 17. 3. 1994. Ďalší znalecký posudok bol uvedeným znalcom vypracovaný dňa 30. 10. 2002 pod č. 64/02. Sťažovateľka si nie je vedomá akej nesúčinnosti so znalcom či dokonca právnym zástupcom odporkyne sa mala dopustiť v r. 1996. Sťažovateľka predostiera Ústavnému súdu SR, že dňa 11. 9. 2002 sa nezúčastnila pojednávania pre chorobu, neúčast' súdu riadne ospravedlnila, súd vyhlásil uznesenie, ktorým prikazuje znalcovi, aby upravil znalecký posudok č. 05/94 zo dňa 17. 3. 1994. Znalec však vypracoval úplne nový znalecký posudok č. 64/02 zo dňa 30. 9. 2002, pričom dňa 21. 9. 2002 robil obhliadku sporných nehnuteľností a merania. O tomto úkone sa navrhovatelia 1) a 2) nedozvedeli, a preto sa ho nemohli zúčastniť. Podľa nášho názoru súdny znalec má svoje povinnosti, ktorých porušovanie musela sťažovateľka namietat' [odstavec písm. g) str. 2 vyjadrenia OS Martin].

Sťažovateľka považuje za potrebné k odstavcu písm. h) str.2 vyjadrenia OS Martin uviesť, že na oslave jej 50-tych narodenín v r. 1996 sa zúčastnila aj odporkyňa, s ktorou sa sťažovateľka dohodla za prítomnosti ostatných členov rodiny, že ich spornú vec vyporiadajú mimosúdne. Odporkyňa túto ústnu dohodu neskôr spochybnila. Z uvedeného dôvodu nie je pravda, že poskytla súdu nepravdivú informáciu.

K odstavcu písm. i) str. 2 vyjadrenia OS Martin o zmene návrhu zo strany sťažovateľky dňa 30. 9. 2003 sme sa vyjadrili vyššie.

Sťažovateľka je toho názoru, že nenesie žiadnu vinu na skutočnosti, že súd uložil znalcovi opakovane vypracovávať resp. dopĺňať znalecký posudok, najmä, ak ona sama dala znalecký posudok vypracovať už v r. 1991 č. 35/92 [odstavec písm. j) str. 2 vyjadrenia OS Martin].

Na základe uvedeného, ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako sme ju predniesli v našom podaní, považujeme za opodstatnenú a odôvodnenú v plnom rozsahu. (...)»

3. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa naplní zásadne až

právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. I. ÚS 41/02).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 150/92, v ktorom sťažovateľka vystupuje ako navrhovateľ, došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

3.1. Pri hodnotení podľa kritéria zložitosti posudzovanej veci ústavný súd vzal do úvahy najmä určitú skutkovú zložitosť (nutnosť nariadiť znalecké dokazovanie, napäté príbuzenské vzťahy medzi účastníkmi a ich vplyv na priebeh konania), ako aj určitý stupeň právnej zložitosti posudzovanej veci vyplývajúcej z jej predmetu. Táto zložitosť však nie je výlučnou a ani hlavnou príčinou doterajšej dĺžky konania.

3.2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, t. j. správania sťažovateľky v predmetnom konaní, ústavný súd nemohol neprihliadnuť na skutočnosť, že k celkovej dĺžke konania prispela aj sťažovateľka svojimi neúspešnými procesnými návrhmi (napr. námietky zaujatosti voči zákonným sudcom, návrhy na prikázanie veci inému súdu a pod. uvedené pod bodmi 45 – 47, 55 – 61, 72 – 78, 92 – 94, 104 – 108 v časti II. A odôvodnenia).

Taktiež odročovanie pojednávanií (resp. rušenie už stanovených termínov) z dôvodov vyvolaných sťažovateľkou (pozri nižšie prehľad pojednávanií uvedený v bode 3.3 tejto časti odôvodnenia) vplývalo na predĺženie doterajšej doby konania.

Uvedené skutočnosti síce vyplývali z využívania procesných oprávnení daných účastníkom konania, avšak v danom prípade (najmä pokiaľ pri ich využívaní bola sťažovateľka neúspešná) prispeli k predĺženiu doterajšieho priebehu konania, pričom uvedené obdobia nemožno podľa názoru ústavného súdu pripočítat' na vrub okresnému súdu.

3.3. Ústavný súd ďalej skúmal postup okresného súdu v posudzovanom konaní z hľadiska zisťovania eventuálnych dôvodov (príčin) sťažovateľkou namietaného porušenia označeného základného práva.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že konanie v predmetnej veci od jej nápadu na okresný súd (12. augusta 1992) dosiaľ trvá vyše 13 rokov a okresný súd v merite veci ešte nerozhodol.

Za posudzované obdobie okresný súd vytýčil 9 pojednávanií, z ktorých bolo 5 vykonaných (16. novembra 1992, 25. apríla 1994, 11. septembra 2002, 2. októbra 2003 a 15. marca 2004). Pojednávanie stanovené na 23. október 2002 bolo na žiadosť sťažovateľky odročené na 27. november 2002, avšak ani toto pojednávanie sa neuskutočnilo, lebo sťažovateľka 6. novembra 2002 požiadala o delegovanie veci inému súdu (návrhu sťažovateľky nebolo uznesením najvyššieho súdu z 27. marca 2003 vyhovené). Termín pojednávania stanovený na 25. november 2003 bol z dôvodu opätovného návrhu sťažovateľky z 20. októbra 2003 na pridelenie veci inému súdu zrušený.

Posledné pojednávanie sa uskutočnilo 15. marca 2004 a bolo odročené za účelom vykonania obhliadky nehnuteľnosti (k uvedenej konštatácii pozri bližšie chronologický prehľad úkonov okresného súdu uvedený v časti II. A odôvodnenia).

Na základe posúdenia postupu okresného súdu vyplývajúceho zo súdneho spisu sp. zn. 10 C 150/92 ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol:

- od 30. mája 1994 (zaslanie súdneho spisu znalcomi) do 26. februára 1996 (výzva znalcomi), t. j. v trvaní 21 mesiacov;
- od 10. januára 1997 (uznesenie o zastavení konania) do 18. augusta 1997 (doručenie druhostupňového rozhodnutia účastníkom konania), t. j. v trvaní vyše 7 mesiacov (keď sa konalo o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu vydanom v rozpore s existujúcim skutkovým stavom (pozri vyššie bod 25 A II. časti odôvodnenia);
- od 27. augusta 1998 (zrušenie stanoveného termínu pojednávania) do 16. septembra 1999 (výzva okresného súdu sťažovateľke), t. j. v trvaní 12 mesiacov a 3 týždňov (keď počas tejto doby okresný súd dopytom zo 17. februára 1999 najprv zisťoval, kto bude sťažovateľku v spore zastupovať, a zo 16. septembra 1999, či sťažovateľka trvá na podanom návrhu);
- od 6. júla 2001 (doručenie druhostupňového rozhodnutia okresnému súdu) do 25. júla 2002 (stanovenie termínu pojednávania), t. j. v trvaní 12 mesiacov a 3 týždňov (keď okresný súd doručoval druhostupňové rozhodnutie účastníkom);

t. j. spolu vyše 53 mesiacov (vyše 4 rokov), bez akýchkoľvek zákonných dôvodov nečinný, resp. nevykonával vo veci žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka počas súdneho konania nachádza. Vzhľadom na uvedenú dlhodobú nečinnosť (resp. nízku efektívnosť procesných úkonov) okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v konaní došlo k prieťahom, ktoré neboli spôsobené zložitou vecou ani správaním účastníkov konania, ale postupom okresného súdu. Obranu okresného súdu spočívajúcu v uvádzaní dôvodov, ktoré mali ako objektívne príčiny spôsobiť tieto prieťahy, nemožno akceptovať. Personálne problémy a vysoká zaťaženosť sudcov nemôže byť na ťarchu účastníka konania a nemajú povahu okolnosti, ktorá by vylučovala zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02). (Na ďalšie dôvody uvádzané okresným súdom ústavný súd čiastočne prihliadol – pozri vyššie bod 3. 2 III. časti odôvodnenia pri zisťovaní okolností vplývajúcich na doterajšiu celkovú dĺžku konania.)

Vychádzajúc zo svojej judikatúry ústavný súd nad rámec vyššie uvedených konštatácií ešte poznamenáva, že občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho rozhodnutia súdu prvého stupňa trvá tak dlho, ako je tomu v danej veci (ktorá nie je právne a ani fakticky mimoriadne zložitá), je konaním nezlučiteľným s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy. Nadväzujúc na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, ktorú si ústavný súd osvojil pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (ustanoveného čl. 48 ods. 2 ústavy), ústavný súd zdôrazňuje v zásade obsahovú príbuznosť (totožnosť, nie odlišnosť) týchto práv.

Konanie v neprimeranej lehote v kontexte uvedeného znamená teda súčasne aj konanie so zbytočnými prietahmi (oboje spôsobujú pretrvávajúci stav právnej neistoty účastníkov konania).

Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov, pretože vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je garanciou toho, že okresný súd nebude pokračovať v nečinnosti v napadnutom konaní.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000 Sk najmä z dôvodu vplyvu „*neúmerne zdĺhavého vybavovania jej veci*“ na rozdiel

v cenách nehnuteľností. Keďže iba konštatovanie porušenia označeného základného práva nie je dostatočným zadosťúčením pre sťažovateľku, ústavný súd uznal za dôvodné priznať jej finančné zadosťúčinenie, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, ale aj správanie sťažovateľky v predmetnom konaní (pozri bod 3.2. tejto časti) považuje za primerané vo výške 50 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťúčinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou. Advokátka vykonala tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) z 11. marca 2005 a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 18. augusta 2005. Odmena za jeden úkon právnych služieb (v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, t.j. 1/6 z výpočtového základu 15 008 Sk) je 2 501 Sk, čo predstavuje spolu s režijným paušálom 150 Sk sumu 2 651 Sk. Odmena advokátke za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom predstavuje spolu sumu (za tri úkony právnych služieb) 7 953 Sk.

Keďže sťažovateľka si uplatnila náhradu trov konania vo výške 5 302 Sk, ústavný súd rozhodol v súlade s jej návrhom.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2005